

Minnesanteckningar Slutseminarium i projektet Idrottsanläggningar i Skåne - mellankommunal samanvändning

Tid: 2025-01-22 kl 10-12

Plats: Region Skåne, Dockplatsen 26, Malmö. Lokal: Styrbord/Babord (entréplan)

Program

10.00 Välkommen och introduktion

10.10 Panelsamtal - presentation av förstudiens process och resultat

10.30 Presentation av samverkansmodeller

10.50 Paus

11.00 Diskussion i mindre grupper

11.45 Avslutning och nästa steg

Välkommen och introduktion

Projektledaren hälsade välkommen och introducerade projektets bakgrund och syfte.

Projektet, som är en förstudie, syftar till att undersöka möjligheter för kommuner att genom utvecklad samverkan kunna erbjuda ett mer effektivt och kvalitativt utbud av idrotts- och friluftsanläggningar i regionen.

Projektet initierades eftersom det, bl.a. i dialog med RF-SISU, framkommit att det finns behov av utvecklad samverkan kring idrottsanläggningar i Skåne, vilket bekräftades av enkäter, djupintervjuer och fokusgruppsmöten under projektets gång.

Projektorganisation och genomförande

Region Skåne har lett projektet i samarbete med RF-SISU Skåne och Sweco med underkonsult Torbjörn Neiman som bidrog med expertis från "RIK-projektet" och andra samverkansinitiativ i Stockholmsområdet.

Behovsanalys och datainsamling genomfördes genom

- Enkät till samtliga 33 skånska kommuner (30 svarande)
- Enkät till över 1000 tillfrågade idrottsföreningar (670 svarande)
- Dialogmöten och fokusgrupp

Panelsamtal - presentation av förstudiens process och resultat

Slutrapportens och projektets resultat presenterades genom dialog i form av ett panelsamtal där projektledaren Karl Magnus Adielsson, RF-SISU:s verksamhetsansvarige Charlotte Pålsson och konsulten Torbjörn Neiman (expert på mellankommunal samverkan kring idrottsanläggningar) deltog. Moderator var Maria Persson.

Panelsamtalet belyste vikten av samverkan för att möta de växande behoven av idrottsanläggningar och rörelsemöjligheter i Skåne. Trots juridiska, ekonomiska och politiska utmaningar finns goda förutsättningar för att skapa en mer hållbar struktur genom mellankommunal samverkan.

Förstudien initierades av Region Skåne i dialog med RF-SISU Skåne för att kartlägga och skapa bättre förutsättningar för idrott och rörelse i hela Skåne. Fokus är att utveckla plats för idrott och rörelse genom mellankommunal samverkan. Hälsa, gemenskap och tillgänglighet lyftes fram som centrala aspekter.

Resultat från förstudien

Enkäter och data

Enkäter skickades till alla 33 kommuner och drygt 1000 föreningar i Skåne. Svarsfrekvens: 30 kommuner och 670 föreningar deltog. Resultatet visade tydliga behov av samverkan, men också att formella samarbeten ännu är ovanliga.

Identifierade behov

Specifika idrotter med särskilda anläggningsbehov, t.ex. gymnastik, simning och ishallar, har störst behov av samverkan. Geografiska och ekonomiska skillnader mellan kommunerna påverkar förutsättningarna.

Utmaningar vid samverkan

Juridiska hinder

Kommunjurister kan vara försiktiga, vilket skapar osäkerhet kring samverkansmodeller.

Ekonomiska utmaningar

Fördelning av kostnader och intäkter mellan kommuner är utmanande frågeställningar. Politiska faktorer såsom maktskiften kan påverka budgetbeslut och viljan att samverka.

Vinster med samverkan

Delade driftskostnader för stora anläggningar som ishallar och badanläggningar kan ge bättre tillgång till anläggningar för fler medborgare. Samverkan tonar ned konkurrens mellan kommuner när win-win-lösningar kan skapas.

Riktlinjer för samverkansavtal.

Viktiga komponenter i framgångsrika samverkansavtal:

- Tidsbegränsning (2-7 år beroende på omfattning)
- Indexreglering av kostnader
- Detaljerad kostnadsberäkning som grund
- Regelbundna avstämningar (årligen)
- Minimum ett års uppsägningstid
- Världkommun som huvudman

Rekommendationer och nästa steg

Viktigt att utveckla konkreta modeller för mellankommunal samverkan baserade på lokala behov. Sprid kunskap och insikter från förstudien till kommuner och idrottsrörelsen. Skapa pilotprojekt eller samarbetskluster inom specifika geografiska områden och idrotter. Fortsätt dialogen mellan Region Skåne, RF-SISU, kommuner och idrottsrörelsen.

Presentation av samverkansmodeller

Baserat på erfarenheter från Stockholm presenterades av Sweco följande tre huvudmodeller för formaliserad samverkan kring idrottsanläggningar.

1. Anläggningsbaserad finansieringsmodell med alternativa fördelningsnycklar

- Individuell närvarobaserad fördelning
- Årsplatsfördelning
- Föreningsbaserad fördelning

2. Cricketmodellen

- För delad anläggning mellan två kommuner
- Enhetlig taxa oavsett hemkommun

3. Kommunstorleksmodellen

- För anläggningar med svårsmått nyttjandegrad
- Kostnadsfördelning baserad på kommunstorlek

Diskussion i mindre grupper

Efter en kort paus inleddes samtal i smågrupper. Grupperna var lokaliserade efter geografiskt läge i Skåne.

Diskussionerna fokuserade på följande fyra huvudfrågor:

1. Nya idéer och uppslag
2. Samverkan för att främja rörelse och aktivitet
3. Pilotprojekt för sam användning
4. Möjligheter för samverkan

Nya idéer och uppslag

Många grupper identifierade nya idéer utifrån presentationerna, såsom behovet av att utveckla gemensamma strategier för att optimera användningen av befintliga idrottsanläggningar. Deltagarna betonade vikten av att skapa strukturer för informationsdelning mellan kommuner för att undvika dubbelarbete och istället utnyttja resurser mer effektivt.

Samverkan för att främja rörelse och aktivitet

Det framhölls att mellankommunal samverkan kan bidra till att fler invånare rör på sig genom att skapa fler tillgängliga tider och platser för idrott och aktivitet. Exempel som nämndes inkluderade gemensam planering av träningsprogram och evenemang, samt delad användning av idrottshallar och friluftsområden för att öka tillgången till aktiviteter över kommungränserna.

Pilotprojekt för sam användning

Vissa grupper föreslog att pilotprojekt bör inledas inom specifika områden, exempelvis:

- Sam användning av specialiserade idrottsanläggningar som simhallar eller ishallar.
- Utveckling av gemensamma friluftsområden, t.ex. för mountainbike eller vandring, där naturvärden och hållbar användning prioriteras.
- Digitala bokningssystem som gör det enkelt för invånare i flera kommuner att nyttja anläggningar.

Möjligheter för samverkan

Bland möjligheterna för att initiera samverkan nämndes följande:

- Gemensamma workshops och nätverksmöten för att stärka samarbetet mellan kommuner och aktörer.
- Förbättrad kommunikation och koordinering mellan förvaltningar, exempelvis genom en gemensam samordningsfunktion.
- Identifiering av områden där samverkan kan frigöra resurser, exempelvis genom gemensamma investeringar i större anläggningar eller delning av personal och kompetens.

Sammanfattande reflektioner

Diskussionerna visade på en stor vilja och potential för mellankommunal samverkan. Flera grupper lyfte fram vikten av att arbeta långsiktigt och strategiskt för att skapa hållbara lösningar, samtidigt som man uppmuntrar till flexibla och innovativa angreppssätt.

Dessa insikter och förslag kommer att ligga till grund för kommande arbete med att stärka samarbetet mellan kommuner och utveckla en gemensam strategi för idrottsplanering.

Avslutande panelsamtal och framåtblick

Samma deltagare och moderator som i det inledande panelsamtalet.

Sammanfattning av diskussionen

Öppen och inkluderande dialog

Panelen var överens om vikten av att skapa dialog mellan kommuner, idrottsrörelsen och andra aktörer. Det betonades att diskussionerna bör vara öppna och inkludera flera parter, inte isoleras i slutna forum. Idrottsrörelsen behöver involveras för att både förstå kommunernas behov och utmana traditionella arbetssätt.

Politisk och strategisk förankring

Det är avgörande att högre tjänstepersoner och politiker engageras i frågan för att skapa långsiktiga lösningar. Erfarenheter från Stockholm visar att samarbete mellan förvaltningschefer och politiker kan driva utvecklingen framåt. Alla kommuner kommer kanske inte att vara med från början, men uthållighet och inkluderande attityd kan på sikt locka fler till samarbete.

Innovativa lösningar

Panelen lyfte behovet av att våga tänka nytt kring idrottsanläggningar och verksamhetsformer. Exempel som runda planer istället för traditionella fyrkantiga nämndes som möjliga lösningar. Det krävs flexibilitet och anpassning för att möta olika idrotters och kommuners behov.

Kunskapsspridning och samverkan

Region Skåne och RF-SISU Skåne lyfte vikten av att sprida kunskap och erfarenheter till fler kommuner och nätverk. Det finns ett behov av att utveckla metoder för hur samarbete mellan kommunerna kan organiseras och stödjas.

Region Skånes roll

- **Facilitator.** Regionen ska skapa möjligheter för dialog och samverkan, snarare än att äga frågan.
- **Katalysator.** Samla aktörer, utveckla metodik och koppla in experter för att stödja kommunerna.
- **Strategisk samordnare.** Regionen kan bidra med riktlinjer och ramverk, exempelvis via regionplanen, men det praktiska arbetet sker i kommunerna.

Förslag på nästa steg

- Anordna årliga träffar för att utvärdera och utveckla samverkan.
- Utveckla ett gemensamt bokningssystem för idrottsanläggningar.
- Sprida förstudien och resultaten från seminariet som en grund för vidare diskussioner.

Slutsatser och medskick

- RF-SISU Skåne är tacksamma för det engagemang som visats från Region Skånes sida och betonar vikten av att frågan behöver förbli prioriterad för att kunna skapa långsiktig förändring.
- Region Skåne ser det som avgörande att deltagarna tar med sig idéer och kontakter hem till sina organisationer och nätverk. Det är genom enskilda initiativ och lokal handling som verklig förändring kan ske.
- Politisk förankring och högre tjänstepersoners engagemang är nyckeln till framgång. Även om vissa kommuner är skeptiska initialt kan uthålligt arbete skapa en kritisk massa för förändring.

Moderatorns avslutande ord: Maria avslutade samtalet med att tacka panelen och deltagarna för deras engagemang. Hon uppmanade alla att använda seminariets diskussioner och idéer som en grund för att fortsätta driva frågan om idrottssamverkan i Skåne framåt.

Avslutande uppmaning

Deltagarna uppmanades att sprida förstudien och de framtagna idéerna vidare i sina respektive organisationer och nätverk. Seminariet avslutades med en påminnelse om att det är *tillsammans* vi olika samhällsaktörer kan åstadkomma förändring, för bättre kvalitet och tillgång på idrottsanläggningar och friluftsområden i Skåne.